TIEDONANTO

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Venäjän ortodoksisen kirkon XV teologisesta oppikeskustelusta, jonka otsikkona oli "Kirkko yhteisönä. Kristillinen identiteetti ja kirkon jäsenyys".

Syyskuun 6. - 11. päivinä 2011 pidettiin viidestoista teologinen neuvottelukokous Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Venäjän ortodoksisen kirkon valtuuskuntien kesken. Neuvottelut järjestettiin Lahden evankelis-luterilaisten seurakuntien Siikaniemen kurssikeskuksessa Hollolassa.

Ensimmäinen teologinen neuvottelukokous oli vuonna 1970 Turun Sinapissa, toinen 1971 Zagorskissa, kolmas 1974 Järvenpäässä, neljäs 1977 Kiovassa, viides 1980 Turussa, kuudes 1983 Leningradissa, seitsemäs 1986 Mikkelissä, kahdeksas 1989 Pyhtitsassa ja Leningradissa, yhdeksäs 1992 Järvenpäässä, kymmenes 1995 Kiovassa, Ukrainassa, yhdestoista 1998 Lappeenrannassa, kahdestoista 2002 Moskovassa, kolmastoista 2005 Turun Sinapissa ja neljästoista 2008 Pietarissa.

* * *

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon valtuuskuntaan kuuluivat Turun ja Suomen arkkipiispa Kari **MÄKINEN** (valtuuskunnan johtaja); Tampereen hiippakunnan piispa Matti **REPO**; Mikkelin hiippakunnan piispa Seppo **HÄKKINEN**; Åbo Akademin teologisen tiedekunnan professori Gunnar af **HÄLLSTRÖM**; Itä-Suomen yliopiston teologisen tiedekunnan professori Matti **KOTIRANTA**; Åbo Akademin teologisen tiedekunnan professori Antti **LAATO;** pastori, teol.lis. Heta **HURSKAINEN** sekä pastori Marita **TUOMI**.

Venäjän ortodoksisen kirkon valtuuskuntaan kuuluivat Astanan ja Kazakstanin metropoliitta **ALEKSANDER** (valtuuskunnan johtaja); Pietarin Ortodoksisen Hengellisen Akatemian rehtori, Hatsinan piispa, Pietarin hiippakunnan apulaispiispa **AMVROSI**; Pietarin Ortodoksisen Hengellisen Akatemian professori, arkkimandriitta **JANUARI** (Ivlijev); Venäjän ortodoksisen kirkon opetuskomitean varajohtaja, arkkimandriitta **KIRILL** (Hovorun); Synodaalisen raamatullis-teologisen komission sihteeri, Pyhien Kyrilloksen ja Methodioksen mukaan nimettyjen yleiskirkollisten jatko- ja tohtoriopintojen vararehtori, rovasti Vladimir **SHMALIJ** ja Moskovan Patriarkaatin ulkoasiain osaston teologinen sihteeri, isä Dmitri **SIZONENKO**.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kutsumina tarkkailijoina kokoukseen osallistuivat Inkerin evankelis-luterilaisen kirkon edustajina piispa Aarre **KUUKAUPPI** ja vikaari, lääninrovasti Olav **PANCHU**; Viron evankelis-luterilaisen kirkon edustajana Viron evankelis-luterilaisen kirkon teologisen instituutin professori Randar **TASMUTH;** Suomen ortodoksisen kirkon edustajana isä Teo **MERRAS**; Katolisesta kirkosta Suomessa teologian tohtori, isä Antoine **LÉVY** OP sekä Suomen Ekumeenisen Neuvoston edustajana pastori Usko **KATTO** Suomen Helluntaikirkosta.

HKM

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon valtuuskunnan ex officio -jäseninä olivat kirkkohallituksen ulkoasiain osaston johtaja, kirkkoneuvos, teologian tohtori Kimmo **Kääriäinen**; arkkipiispan sihteeri, rovasti Heikki **Jääskeläinen;** ulkoasiain osaston teologisten asiain sihteeri, teologian tohtori **Tomi Karttunen** ja teologisten asiain apulaissihteeri, teologian tohtori **Ari Ojell** sekä pastori **Timo Rosqvist**.

Tulkkeina neuvotteluissa toimivat Vladimir *Dorodnij*, Marina *Latschinoff,* Tarja *Leppäaho* sekä Ekaterina *Vlasova*. Neuvottelujen sihteeristössä toimivat kirkkohallituksen ulkoasiain osaston kirjeenvaihtaja-sihteeri Minna *Väliaho* sekä stuertit, valt.kand. *Emma Mäkelä*, teol.kand. *Marika Pulkkinen* ja teol.kand. *Heikki Repo.*

* * *

Neuvottelujen avajaiset pidettiin 6. syyskuuta 2011. Avatessaan neuvottelut valtuuskuntien puheenjohtajat arkkipiispa Kari Mäkinen ja metropoliitta Aleksander muistivat puheenvuoroissaan 41 vuotta sitten pidettyjen ensimmäisten oppikeskustelujen puheenjohtajia arkkipiispa Martti Simojokea ja silloista Dimitrovin piispaa, nykyistä Minskin ja Slutskin metropoliitta Filaretia. Puheissa muistettiin myös neuvottelujen alkuun ratkaisevasti vaikuttanutta metropoliitta Nikodimia, jonka muistopalvelukseen osa neuvottelijoista osallistui Pietarissa 5. syyskuuta.

Arkkipiispa Kari Mäkinen sanoi mm.: "Oppikeskustelut alkoivat Turun Sinapissa maaliskuussa 1970. Matka sieltä tänne on maantieteellisesti suhteellisen lyhyt, vain vähän yli 200 kilometriä. Ajallisesti matka on pitempi, yli 41 vuotta. Tänä aikana maailma on muuttunut monin tavoin. Yhteiskunnat ovat muuttuneet, kulttuuri on muuttunut, kirkoissa on tapahtunut muutosta. Neljätoista kertaa on pysähdytty sekä tarkastelemaan kirkkojen ajankohtaista tilannetta että kirkkojen syvää opillista perustaa. Kun nyt oppikeskustelujen 15. kierroksella aiheena on Kirkko yhteisönä ja kristillinen identiteetti, on kyse teemasta, joka on ollut kantavana juonteena koko oppikeskustelujen historian ajan. Nämä ovat olleet nimenomaan kirkkojen keskusteluja, yhteisöjen vuorovaikutusta, ei vain yksittäisten ja oppineiden teologien keskinäistä vuorovaikutusta. Sellaisessa prosessissa selkiytyy aina myös oman kirkon historiallinen ja teologinen identiteetti."

Metropoliitta Aleksander luki Moskovan patriarkaatin ulkoasiain osaston johtajan, Volokolamskin metropoliitta Hilarionin tervehdyksen, jossa mainittiin mm. seuraavaa: "Meidän on erityisen tärkeää määritellä kristillisyytemme. Meidän tulee kysyä: mikä on minun kristillinen olemukseni, mihin Kristus kutsuu minua näissä olosuhteissa, mitä velvollisuuksia minulla on tässä yhteiskunnassa, joka on erkaantunut Kristuksesta? Millainen tulee kristityn eetoksen olla yhteisössä ja yhteiskunnassa? Millainen tulee hänen eettinen näkemyksensä olla niistä kysymyksistä, jotka kuohuttavat yhteiskuntaa? Mitä tarkoittaa elää kristittynä? Toivon Teille menestystä alkavassa työssänne ja tuon julki sen luottamuksen, että neuvottelut tulevat osaltaan vahvistamaan teologisten tieteenalojen kehitystä sekä kirkkojemme välisen yhteistyön jatkumista."

Avajaisissa neuvottelijat muistivat edellisen neuvottelukokouksen jälkeen 5.12.2008 kuollutta Moskovan ja koko Venäjän patriarkka Aleksi II:sta ja kiittivät hänestä Jumalaa. Leningradin ja Novgorodin metropoliittana hän osallistui oppikeskusteluihin ja viimeisimmät oppikeskustelut käytiin hänen siunauksellaan.

+KM

Tarkkailijat esittivät neuvottelujen aikana Inkerin evankelis-luterilaisen kirkon, Viron evankelis-luterilaisen kirkon, Suomen ortodoksisen kirkon, Helsingin katolisen hiippakunnan (Katolinen kirkko Suomessa), Suomen Ekumeenisen Neuvoston ja Suomen Helluntaikirkon tervehdykset.

* * *

Neuvottelujen aikana valtuuskuntien jäsenet ja tarkkailijat toimittivat vuorotellen aamu- ja iltarukoukset luterilaisen ja ortodoksisen perinteen mukaan.

Vesperissä 7. syyskuuta neuvottelujen osanottajat muistivat samana päivänä Jaroslavissa, Venäjällä, tapahtuneen lentoturman uhreja ja rukoilivat niiden puolesta, joita onnettomuus oli koskettanut.

Samana päivänä piispa Matti Repo siunasi neuvottelijoiden läsnä ollessa Siikaniemen kurssikeskuksen rantakalliolle pystytetyn matkamiehen ristin. Ristiin kiinnitetyssä laatassa on lainaus Psalmista 136 ja teksti "Suomen ev.lut. kirkon ja Venäjän ortodoksisen kirkon oppineuvottelut Siikaniemessä 6.-11.9.2011".

Helsingin metropoliitta Ambrosius otti valtuuskunnat vastaan 8. syyskuuta Lahden Pyhän Kolminaisuuden kirkossa, missä neuvottelijat osallistuivat Suomen Ekumeenisen Neuvoston pääsihteerin, isä Heikki Huttusen toimittamaan ehtoopalvelukseen. Kirkkojen edustajat tervehtivät seurakuntaa. Lahden ortodoksinen seurakunta tarjosi illallisen.

Valtuuskunnat osallistuivat ja olivat läsnä sunnuntaina 11. syyskuuta Hollolan vanhassa kirkossa vietetyssä, piispa Matti Revon toimittamassa luterilaisessa messussa. Hatsinan piispa Amvrosi esitti Venäjän ortodoksisen kirkon delegaation tervehdyksen.

* * *

8. syyskuuta ohjelmassa oli Lahden kaupungin järjestämä vastaanotto. Delegaatiot otti vastaan kaupunginvaltuuston varapuheenjohtaja ***Maija-Liisa Lindqvist.***

* * *

Neuvottelujen aikana pidettiin seuraavat esitelmät:

Arkkimandriitta Januarij (Ivlijev): Jumalan kirkko eskatologisena todellisuutena apostoli Paavalin kirjeissä
Professori Antti Laato: Kristuksen kirkko Jerusalemin temppelin varjosta maailmanlaajuiseksi kirkoksi
Piispa Matti Repo: Kirkko yhteisönä – systemaattisteologinen näkökulma
Rovasti Vladimir Shmalij: Ekklesiologia, projekti jota ei ole viety loppuun
Piispa Seppo Häkkinen: Ihanne ja todellisuus. Jäsenyyteen sitoutuminen Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa
Arkkimandriitta Kirill (Hovorun): Kristillinen identiteetti ja kirkon jäsenyys käytännöllisen teologian näkökulmasta

+KM

Neuvottelujen ja esitelmien tulokset on koottu oheisiin teeseihin.

* * *

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Venäjän ortodoksisen kirkon edustajien 15. teologiset neuvottelut käytiin jälleen sydämellisessä kristillisen avoimuuden ja keskinäisen kunnioituksen hengessä. Päättäessään työnsä valtuuskunnat kiittivät Jumalaa ja lausuivat yksimielisen käsityksensä, että keskustelut ovat olleet hedelmällisiä ja edistäneet kirkkojen yhteisymmärrystä. Siksi katsottiin, että teologisia neuvotteluja tulee jatkaa.

Hollolassa 11. syyskuuta 2011

+ Kari Mäkinen

Kari Mäkinen
Turun ja Suomen
arkkipiispa

+ Aleksander Astanan ja Kazakstanin metropoliitta

Aleksander
Astanan ja Kazakstanin
metropoliitta